

عنوان مقاله:

شرایط علمی ولی فقیه در نظریه ولایت فقیه امام خمینی (ره)

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه امامیه، دوره 9، شماره 18 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمدامیر قدوسی - دانشجوی دکتری حقوق عمومی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

علی اکبر گرچی ازدریانی - دانشیار، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از مهم ترین پرسش ها درباره نظریه ولایت فقیه امام خمینی (ره)، شرایط علمی فقیه حاکم است؛ بدین معنا که آیا طبق این نظریه فقیه حاکم می بایست مجتهد مطلق باشد؟ آیا فقیه حاکم می بایست خود پیش از تصدی مقام ولایت فقیه، احکام فقهی را شخصا استنباط کرده باشد؟ آیا فقیه حاکم می بایست اعلم فقیهان عصر خود باشد؟ اگر پاسخ این پرسش مثبت باشد، آن گاه می توان پرسید آیا لزوم اعلیت صرفا در استنباط فقهی است یا صرفا در مدیریت و تدبیر سیاسی و یا در هر دوی آنها؟ بنابراین پژوهش حاضر از بررسی ادله اثباتی اصل ولایت فقیه و نظرات گوناگون فقهی عظام در این باره منصرف است و صرفا می کوشد با روشی تحلیلی از میان منابع کتابخانه ای مرتبط، به ویژه آثار فقهی امام خمینی (ره) به پاسخ پرسش این پژوهش راه پیدا کند. بر اساس یافته های این پژوهش بنا بر دیدگاه های امام خمینی (ره)، وجود ملکه اجتهاد مطلق در ولی فقیه ضروری است؛ بدین معنا که لازم است وی توانایی استنباط احکام شرعی در تمام ابواب فقهی را داشته باشد؛ همچنین بر اساس این نظریه استنباط فعلی تعداد قابل توجهی از احکام شرعی برای فقیه حاکم شرط است؛ یعنی ضروری است که فقیه حاکم پیش از تصدی این مقام، میزان قابل توجهی از احکام فقهی را خود استنباط کرده باشد. همچنین بر اساس مبانی امام خمینی (ره)، بنا بر احتیاط واجب لازم است فقیه حاکم در استنباط احکام فقهی و نیز در تدبیر و مدیریت امور عمومی اعلم فقیهان در سرزمینی باشد که در آن اعمال ولایت می کند؛ البته قراردادن مجموعه اظهار نظرهای امام خمینی (ره) در کنار سیره عملی ایشان نشان می دهد که در صورت فقدان فقیه که جامع تمام این شرایط باشد، از نظر امام خمینی (ره) شرط درایت و کفایت سیاسی فقیه حاکم به اندازه ای مهم است که ظاهرا می توان از برخی شرایط دیگر به نفع آن عدول کرد.

کلمات کلیدی:

امام خمینی (ره)، شرایط علمی ولی فقیه، نظریه ولایت فقیه، اجتهاد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1878758>

